

5) психологічна підтримка студентської молоді та психологічний супровід процесу адаптації протягом всього навчання у вищому навчальному закладі.

Таким чином, залучення студентів до участі у соціально-психологічних тренінгах під час навчання у виші, сприятиме розвитку у молоді здібностей до активної адаптації, що передбачає цілеспрямоване самовдосконалення, створення внутрішніх та зовнішніх умов особистісного та професійного становлення і самореалізації.

Література:

1. Макаров Ю.В. Социально-психологический тренинг как социогуманитарная коммуникативная технология. *Известия РГПУ им. А.И. Герцена*. 2012. №145. С.81-89.

2. Маклаков А.Г. Методологические основы организации психологического сопровождения студентов, обучающихся в вузе. *Вестник ЛГУ им. А.С. Пушкина*. 2009. №2 (Психология). С.6-22.

3. Раевская Е.А. Особенности динамики процесса адаптации в университете студентов-первокурсников: первая сессия. *Непрерывное образование: XXI век*. Выпуск 3 (15). С. 1-17.

4. Тарасова Л.Е. Психологическое сопровождение процессов адаптации первокурсников к образовательной среде вуза. *Известия Саратовского ун-та. Сер. Акмеология образования. Психология развития*. 2014. Т.3, Вып.2(10). С.142-145.

ВПЛИВ СТИЛЮ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ НА ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ У ПЕРШОМУ ДОРОСЛОМУ ВІЦІ

Торговцева Д.М.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
darinatorgovtseva@gmail.com*

Актуальність проблеми. Проблема ціннісно-сміслової сфери особистості є однією з ключових в психології. Це викликано тим, що внаслідок змін, які відбулися у суспільстві, перед особистістю відкрилась можливість постановки власних цілей і визначення реальних умов їх досягнення.

Особливості ціннісної сфери дорослих представлені в актуальних дослідженнях таких авторів як О.М. Гринів [1], Л.П. Журавльова, О.В. Лукашова, В.Ф. Моргун [2], Т.Б. Партико, Г.В. Пирог, М.К. Романова, К.В. Седих. Проте, відкритим і мало вивченим залишається питання пошуку чинників функціонування ціннісної сфери у період ранньої дорослості, що має як теоретичне значення з огляду на цілісність вивчення ціннісної проблематики в психологічній науці, так і практичне значення.

Мета роботи – представити результати емпіричного дослідження психологічних особливостей впливу стилю сімейного виховання на ціннісні орієнтації особистості у першому дорослому віці.

Методика та організація дослідження. В емпіричному дослідженні використані методики: «Ціннісні орієнтації» (за М. Рокічем), «Діагностика реальної структури ціннісних орієнтацій особистості» (С. С. Бубновою) та «Опитувальник «Вимірювання батьківських установок та реакцій» (PARI) (за Е. Шефером і К. Беллом, модифікація Т. В. Нещерет). Для кількісної обробки даних використані методи статистичного аналізу (U-критерій Манна-Уїтні). Дослідження проведене на вибірці, до якої увійшли 60 респондентів раннього дорослого віку (віком 21-40 років; 36 жінок та 24 чоловіки).

Результати дослідження. Результати ретроспективного аналізу стилю сімейного виховання засвідчили, що більшість досліджуваних мали позитивні стосунки із батьками (60%), які характеризуються позитивною емоційною атмосферою, наявністю потреби у психологічній підтримці з боку батьків, акцентуванням на емоційних контактах та дружнім стилем спілкування.

Близько половини досліджуваних (46%) притаманна директивність у стосунках із батьками, котра виражається у нав'язуванні дітям почуття провини, проявах влади та авторитету, заснованих на амбіціях та принципах.

Окрім цього, не значна частина респондентів (38%) мала стосунки із батьками, що характеризуються ознаками автономності з переважанням формального підходу до виховання і психологічним дистанціюванням між членами родини. При цьому, ворожість та непослідовність практично не властиві стосункам досліджуваних із батьками.

Встановлено, що, ціннісні орієнтації особистості раннього дорослого віку пов'язані з ретроспективним аналізом стилю сімейного виховання ($U = 278$, $p \leq 0,01$).

Досліджуваним, які виховувались у сім'ях із переважанням оптимального емоційного контакту, властиве переважання цінностей активного і продуктивного життя (21%), впевненості у собі і свободи (18%), що реалізуються за рахунок цінностей незалежності (32%), сміливості (25%), пізнання нового (45%), раціоналізму (22%) та самоконтролю (18%). Спираючись на засвоєні позитивні емоційні стосунки з батьками в дитинстві та засвоєні патерни самоприйняття ці досліджувані орієнтовані на «цінності активного самоствердження», що підкорені внутрішній логіці їх поведінки. Властиві таким респондентам цінності відображають їх схильність до раціональної, логічної, послідовної та самостійної стратегії поведінки, орієнтацію на власну вагомість у результатах життєздійснення.

Натомість, людям раннього дорослого віку, які виховувались і сім'ях із переважанням стилю дистанціювання з дитиною, властиве переважання цінностей наявності хороших друзів (33%), любові (5%), високого соціального статусу та спілкування (31%), що реалізуються за рахунок інструментальних цінностей ефективності у справах (19%), життєрадісності (26%) та високих вимог до життя (21%). Цим досліджуваним властиві цінності, що вказують на зв'язок особистості із соціальним оточенням, залежність від нього, що пояснюється переважаючим типом стосунків зі батьками.

Висновки. Отже, встановлено, що ціннісні орієнтації особистості раннього дорослого віку пов'язані з ретроспективним аналізом стилю сімейного

виховання. Так, досліджуваним, які виховувались у сім'ях із переважанням оптимального емоційного контакту, властиве переважання цінностей активного і продуктивного життя, впевненості у собі і свободи, що реалізуються за рахунок цінностей незалежності, сміливості, пізнання нового, раціоналізму та самоконтролю. Натомість, людям раннього дорослого віку, які виховувалися в сім'ях із переважанням стилю дистанціювання з дитиною, властиве переважання цінностей наявності хороших друзів, любові, високого соціального статусу та спілкування, що реалізуються за рахунок інструментальних цінностей ефективності у справах, життєрадісності та високих вимог до життя.

Література:

1. Гринів О.М. Детермінанти психологічного благополуччя сучасних чоловіків і жінок періоду ранньої дорослості. *Проблеми сучасної психології*. 2015. Вип. 29. С.184–195.

2. Моргун В.Ф. Типологія життєвих криз та ініціальних тенденцій трансформації людини на основі багатовимірної теорії особистості. *Психологія і особистість*. 2016. №2. Ч.2. С. 29-44.

РОЛЬ ПРОПАГАНДИ В ХХІ СТОЛІТТІ

Устенко Р. Л., Каценко А. Л., Сербін С. І., Сімарджот Каур

Полтавський державний медичний університет

r.l.ustenko@gmail.com

Ще в середині ХХ століття президент США Р. Ніксон одного разу сказав, що вважає 1 долар, витрачений на пропаганду і інформацію, більш цінним, ніж 10 доларів, вкладених у створення систем озброєння, оскільки останні навряд чи будуть колись використані, в той час як інформація працює щогодини і скрізь [5].

Сам термін «маніпуляція» походить від латинського «manipulare» і означає «розумно управляти», «надавати допомогу», тобто має позитивну суть. В ряді випадків термін відповідає дійсності [6; 7]. Але в сучасному світі також представляє собою систему впливу на свідомість людей з метою зміни їх мислення та поведінки всупереч їхнім інтересам і не завжди з позитивними намірами.

З одного боку, свідомість сучасної людини перевантажена інформацією різного характеру, що пов'язано із збільшенням її об'єму та джерелами отримання. Звичайно, людські механізми обробки та збереження інформації були створені задовго до виникнення необхідності обробляти подібні її об'єми, тому сьогодні відчувають серйозні перенавантаження і створюють у відповідь різні системи захисту. Так, Шифман і Канюк виділяють 3 таких бар'єри: вибіркова увага, вибіркоче сприйняття та вибіркочість закликів.

У випадку вибіркової уваги людина відбирає тільки ту інформацію, яка відповідає її інтересам і відкидає іншу. Мозку людини просто фізично не так легко почути і усвідомити весь потік нової інформації, тому існує поняття